

מדד JPPI לחברה הישראלית

רוב גדול של ישראלים: השנה החולפת הייתה לא טובה מבחינה חברתית.
רוב קטן: מאמינים שמצבה של ישראל ישתפר. בסקר הנוכחי חמישה פרקים עיקריים:
1. המלחמה והיום שאחרי 2. אמון בהנהגה ובצה"ל 3. אנטישמיות ויחסי חוץ
4. חינוך וחברה 5. תחושות הציבור לקראת השנה החדשה

« 6 מתוך 10 ישראלים סבורים

שהשנה היתה גרועה או לא טובה
מבחינה כלכלית ובטחונית

« 8 מתוך 10 ישראלים סבורים

שהשנה היתה גרועה או לא טובה
מבחינה חברתית

רוב גדול של הציבור בישראל:

« שישראל נמצאת בתהליך של הדרדרות

« העולם נמצא בתהליך של הדרדרות

« לא מוכנים לקבל "בשום תנאי" ויתור על
פרימטר בטחוני בעזה

« לא מוכנים לקבל "בשום תנאי"
המשך של שלטון חמאס בעזה

« התגברות האנטישמיות בעולם היא גם
"בגלל מדיניות ישראל"

« פרשת "קטאר גייט" מטרידה
"גם אם לא מדובר בעבירה על החוק"

« מדינות שמכירות במדינה פלשתינית פועלות באופן אנטי ישראלי ו/או אנטישמי

הציבור בישראל ומערכת החינוך:

« דתיים ומסורתיים תומכים בשיעור גבוה
בתוספת לימודי יהדות בבתי הספר

« מערכת החינוך הישראלית בינונית
או לא טובה

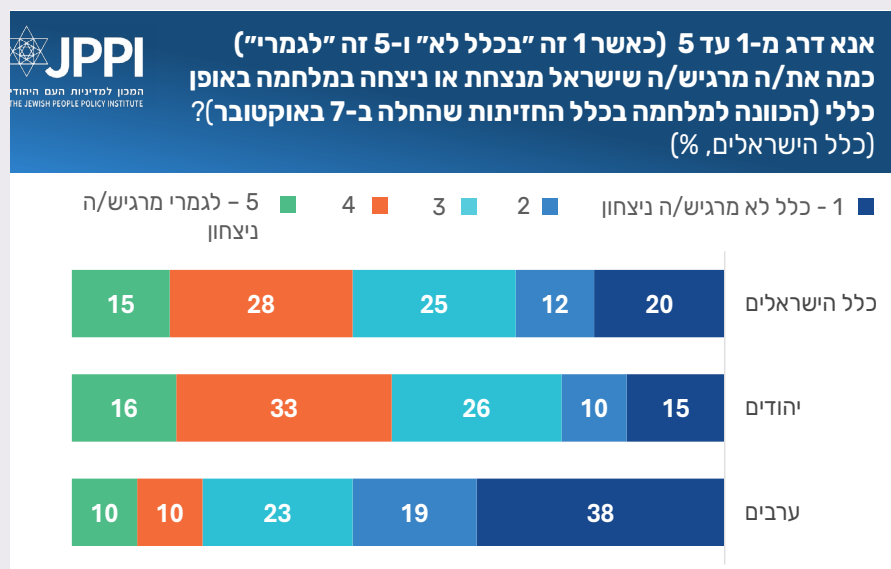
« מעדיפים לקצץ שעות לימודי ספרות
בבתי הספר

« חילונים תומכים בשיעור גבוה
בתוספת שיעורי אזרחות וקיצוץ
לימודי יהדות בבתי הספר

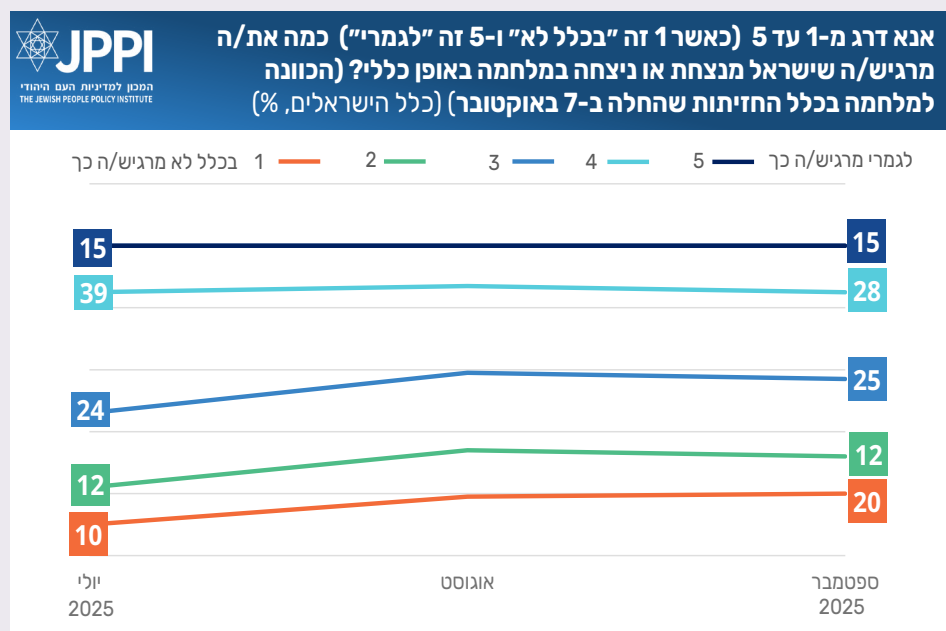
פרק ראשון: המלחמה והיום שאחרי

סקר ספטמבר 2025 של מדד JPPI נערך בשבועות הסמוכים לראש השנה, קרוב לשנתיים לאחר פרוץ המלחמה באוקטובר 2023. ההקשר שבו נערך הסקר חשוב להבנת תוצאותיו: ישראל נמצאת לקראת התעצמות המערכה ברצועת עזה, אלא אם יוקדם לה הסכם. במקביל – המדינה נמצאת תחת ביקורת בינלאומית משמעותית, שכנראה תגיע לשיא עם כינוס האסיפה הכללית של האו"ם.

תחושת הניצחון

חמישית מהציבור בישראל (20%) אינם חשים "שישראל מנצחת ו/או ניצחה במלחמה באופן כללי", ורק 15% מרגישים שישראל מנצחת באופן מלא. בסולם של 1 (לא מנצחים) עד 5 (מנצחים), רוב הציבור בוחר באפשרויות במרכז הסקאלה – 25% בוחרים באפשרות 3 ועוד 28% בוחרים ב-4. בקרב היהודים – 16% מרגישים ניצחון מלא ועוד שליש בוחרים ב-4. כלומר, כמעט מחצית למעשה מצביעים על תחושת ניצחון. בקרב הערבים – 38% "בכלל לא" חשים ניצחון ורק 10% בוחרים בדרגה 5. מי שבחרים ב-4 או 5 במגזר הערבי הם בעיקר משיבים מהעדה הדרוזית.

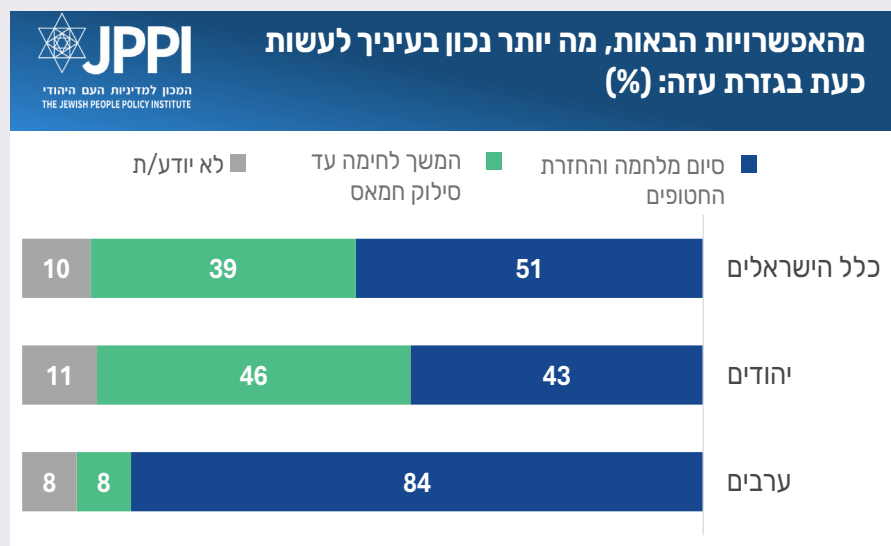

בהשוואה לחודשים יולי-אוגוסט ניכרת החודש מגמת שחיקה קלה בתחושת ההישג, אולי בשל ההתרחקות מהמבצע

נגד איראן, שרוב הציבור זיהה כהצלחה. ביולי 18% מהציבור הכללי העידו שהם "לגמרי" חשים ניצחון, באוגוסט 17%, ובספטמבר ירד הנתון ל-15%. במקביל, שיעור ה"כלל לא" עלה מ-17% ביולי ל-20% בספטמבר. כלומר, ככל שהמלחמה נמשכת בלי הישגים מוחשיים, הציבור מאבד תחושת ניצחון.

כמו בחודשים קודמים, תחושת הניצחון במלחמה קשורה ישירות למחנה אידיאולוגי ולהצבעה. מקרב מי שמגדירים את עצמם ימין, 68% דירגו את תחושתם 4 או 5. במרכז נתון זה עומד על 33%, פחות ממחצית. בשמאל (הקבוצה הקטנה ביותר מקרב היהודים) הוא עומד על 17%.

עסקה או לחימה

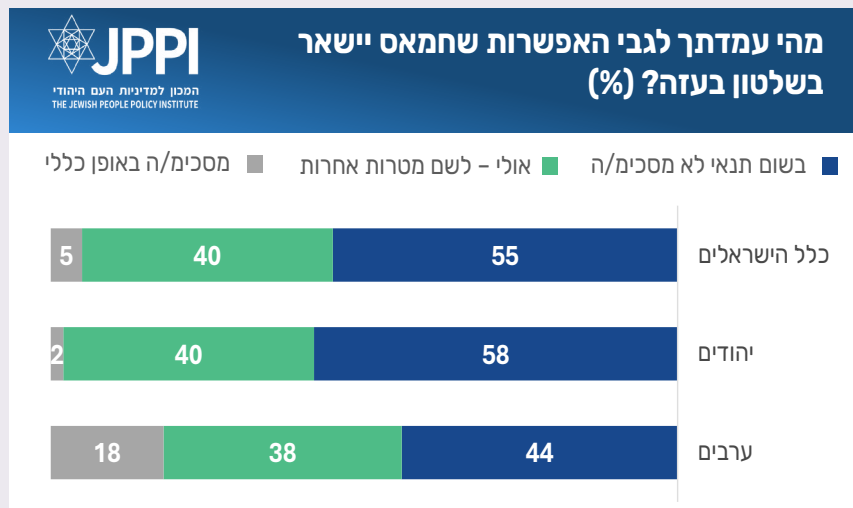
כמו בחודש שעבר, גם החודש הצגנו שאלת בחירה פשוטית – ובאופן טבעי גם בעייתית – כדי לבחון באמצעותה מגמה מתמשכת למול דילמה פשוטה: ישראל תחתור לסיום המלחמה ולהחזרת חטופים גם אם זה אומר שחמאס ממשיך לשלוט ברצועה – או ישראל תמשיך את המלחמה במטרה לסלק את חמאס, גם אם זה אומר שלא תהיה עסקת חטופים. זו שאלה שלמרות

חסרונותיה אנחנו מציגים מחדש כדי לברר מה הציבור מעדיף, בהינתן שתי אופציות שברור שכל אחת מהן מאפשרת לדמיין הישג אחד (הדחת חמאס, או החזרת חטופים), ומאפשרת לדמיין מחיר אחד (הישארות חמאס, אובדן החטופים).

הסקר החודש מלמד שיש רוב קטן מכלל הציבור שבמענה לשאלה ספציפית זו מעדיף את סיום המלחמה והחזרת החטופים גם במחיר הישארות חמאס בשלטון, לעומת 39% שמעדיפים להמשיך בלחימה עד לסילוק חמאס (השאר לא יודעים). רוב זה נשען במידה רבה על תמוכה גורפת של הערבים בהפסקת המלחמה, בעוד שבקרב היהודים – הציבור כמעט חצוי (43% בעד עסקה, 46% בעד לחימה). נוסח השאלה אומנם שונה קלות מהחודש שעבר, כדי להבהיר בצורה ברורה יותר שמדובר בשאלה תיאורטית, שאינה מתייחסת לדילמה שאכן נמצאת על השולחן, אך הנתונים דומים למדי. באוגוסט 54% תמכו בסיום המלחמה (51% בספטמבר), וקצת יותר משליש בהמשכה (37%, לעומת 39% בספטמבר).

סדרת השאלות הבאות, כוונה לברר בצורה מפורטת יותר אילו סעיפים אפשריים בהסכמה עתידית, או בהסדרה עתידית של המצב ברצועת עזה עשויים להיות מקובלים על הישראלים. כפי שמייד תוכלו לראות, הנתונים לא תמיד מאפשרים לצייר תמונה קוהרנטית של "מה כן ומה לא", משום שחלק מהמשיבים מציגים עמדות סותרות. עם זאת, אפשר לזהות

מכלל האפשרויות איזה יהיו מכשול להשגת הסדרה ואיזה אולי יאפשרו אותה. על כל אחת מהאפשרויות אפשר היה להשיב בתמיכה, בתמיכה מסוייגת – תמורת הישג אפשרי, או בהתנגדות בכל מקרה.

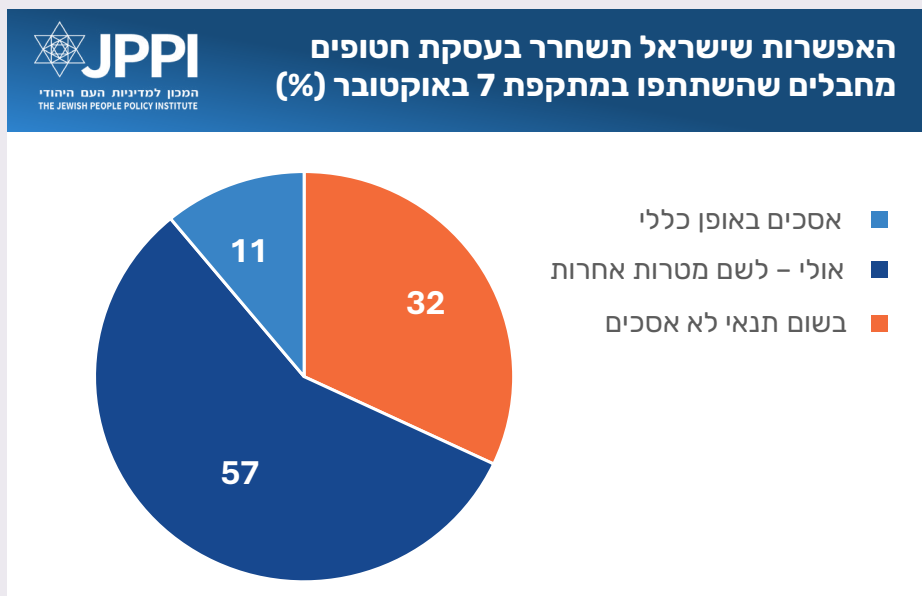
לאפשרות שחמאס ימשיך לשלוט בעזה ביום שאחרי המלחמה יש רוב שלא מסכים "בשום תנאי", זאת הגם שמקרב המשיבים הערבים רק מיעוט בוחר באפשרות זו. מקרב המשיבים היהודים, 55% אמרו שלא יסכימו בשום תנאי לאפשרות שחמאס יישאר בשלטון. 40% אמרו ש"אולי כן" לצורך השגת מטרות אחרות (מן הסתם, החזרת החטופים וסיום המלחמה), ו-5% מסכימים לזה באופן כללי.

מהי עמדתך לגבי האפשרות שחמאס יישאר בשלטון בעזה? (%)

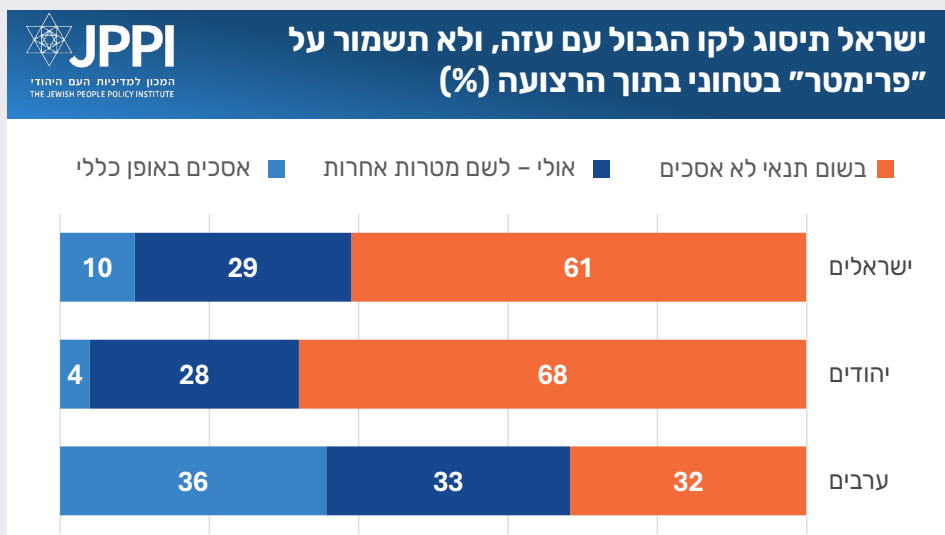
מסכימ/ה באופן כללי	אולי - לשם מטרות אחרות	בשום תנאי לא מסכימ/ה	
8	83	8	שמאל
3	78	19	שמאל-מרכז
2	58	40	מרכז
2	35	63	ימין-מרכז
1	7	91	ימין

בסוגיה זו, של המשך שלטון חמאס, ניכר הבדל גדול מאוד על פי עמדה אידיאולוגית, כאשר בימין ישנו רוב גורף שלא מסכים לכך בשום תנאי, בימין-מרכז עדיין רוב גדול שלא מסכים לכך בשום תנאי, ומהמרכז ושמאלה רוב שישקלו להסכים לאפשרות כזאת "לשם מטרות אחרות".

עמדת הדרוזים שהשתתפו בסקר דומה לזו של הימין-מרכז (אך מדובר בקבוצת נדגמים קטנה). עמדת התומכים במפלגות הקואליציה חדה בתמיכתה בעמדה המוצהרת של הקואליציה – שמשמעה שהדחת חמאס מהשלטון היא תנאי לסיום המלחמה ואינה נתונה למשא ומתן.

שאלת התנאי הבאה עסקה בעסקה לשחרור חטופים שתכלול גם "שחרור מחבלים שהשתתפו במתקפת 7 באוקטובר". רוב הציבור, מסכים לזה (11%) או "אולי" מסכים לזה (57%). רוב זה קיים גם בקרב יהודים וגם בקרב ערבים. מקרב היהודים, רק בקבוצת תומכי הימין יש רוב של מתנגדים לאפשרות הזאת - אך מהימין-מרכז ושמאלה ישנו רוב שמוכן לשקול תשלום של מחיר כזה תמורת עסקת חטופים.

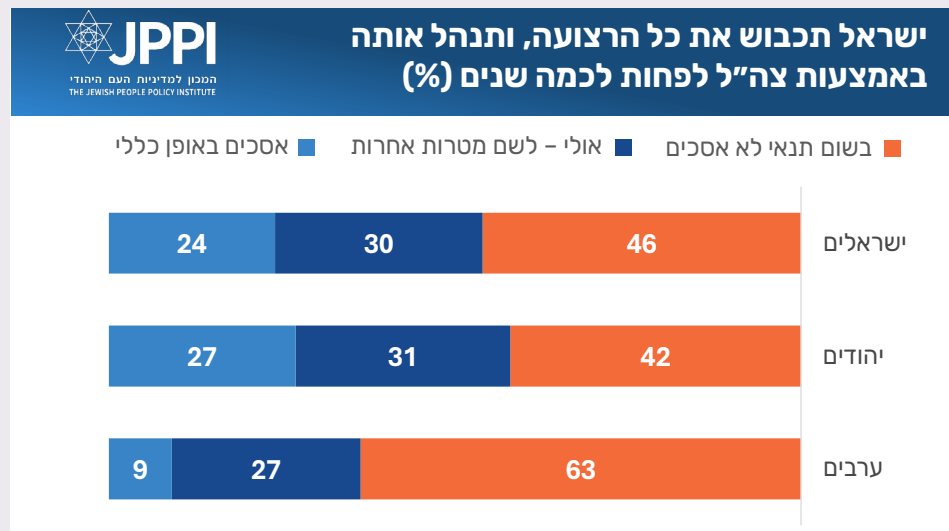
הציבור היהודי מתנגד ברוב משמעותי לאפשרות של נסיגה לקו הגבול של הרצועה בלי לשמור על "פרימטר" בטחוני. כמעט שבעה מכל עשרה יהודים לא מסכימים לאפשרות כזאת "בשום תנאי". כרבע מהיהודים מוכנים לשקול אותה. מקרב הערבים, כשליש מתנגדים, שליש מוכנים לשקול, ושלש מסכימים.

בחלוקה אידיאולוגית, יהודים בקבוצת המרכז והימין (ימין מרכז וימין) מתנגדים לנסיגה ללא שמירה על פרימטר. בקבוצת השמאל יש הסכמה לנסיגה כזאת תמורת מטרות אחרות. הסכמה ליותר על פרימטר בולטת בקרב משיבים שכוונת ההצבעה הנוכחית שלהם היא לדמוקרטים, ליש עתיד ולמפלגה בראשות גדי איזנקוט.

מהי עמדתך לגבי האפשרות שישראל תאפשר לרשות הפלשתינית לשלוט ברצועת עזה (%)			
אסכים באופן כללי	אולי - לשם מטרות אחרות	בשום תנאי לא אסכים	
24	36	41	כלל הישראלים
67	32	2	שמאל
51	41	8	שמאל-מרכז
29	48	23	מרכז
11	49	40	ימין-מרכז
3	17	80	ימין

את האפשרות שישראל תאפשר לרשות הפלשתינית לשלוט ברצועת עזה, יש רוב של כ-60% שמוכנים לקבל או לשקול. 41% מתנגדים לאפשרות זו בכל תנאי. במענה לשאלה זו אין הבדל גדול בין יהודים לבין ערבים, ופערים בתשובות ניכרים בעיקר בקרב יהודים על פי השתייכות למחנה אידיאולוגי,

כאשר בימין ישנה התנגדות גורפת לאפשרות זו, בימין מרכז התנגדות משמעותית, אך רוב שמוכן לשקול את האפשרות, ומהמרכז ושמאלה תמיכה מסוייגת או מלאה באפשרות. מקרב בוחרו הליכוד, מפלגתו של ראש הממשלה, 73% מתנגדים בכל תנאי לאפשרות זו, והמצב דומה בקרב בוחרו כל שאר מפלגות הקואליציה.

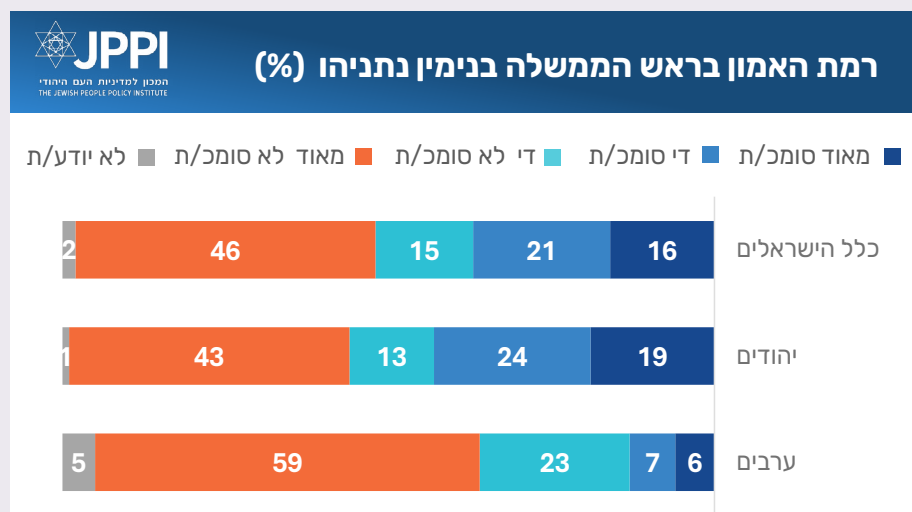

האפשרות העתידית האחרונה שהוצגה בסקר נוגעת לאפשרות שהסדרת המצב בעזה תכלול כיבוש ישראלי ומנהל צבאי למשך כמה שנים לפחות. רוב קטן בציבור מסכים לאפשרות זו, כאשר כרבע ממנו רוצים בה בכל מקרה, עוד כשליש רוצים בה לטובת השגת מטרות אחרות, וקצת פחות ממחצית מתנגדים לה. ההתנגדות -

כצפוי - גבוהה הרבה יותר בקרב הערבים (63%), כאשר מקרב היהודים ישנה התנגדות בכל תנאי של 42% מהציבור. בכל הקבוצות האידיאולוגיות מהמרכז ושמאלה יש רוב של מתנגדים לאפשרות זו. בקבוצות הימין יש רוב של תומכים בה. התמיכה החזקה ביותר באפשרות של כיבוש וממשל צבאי ללא סייגים ניכרת בקרב תומכים של הציגות הדתית ועוצמה יהודית.

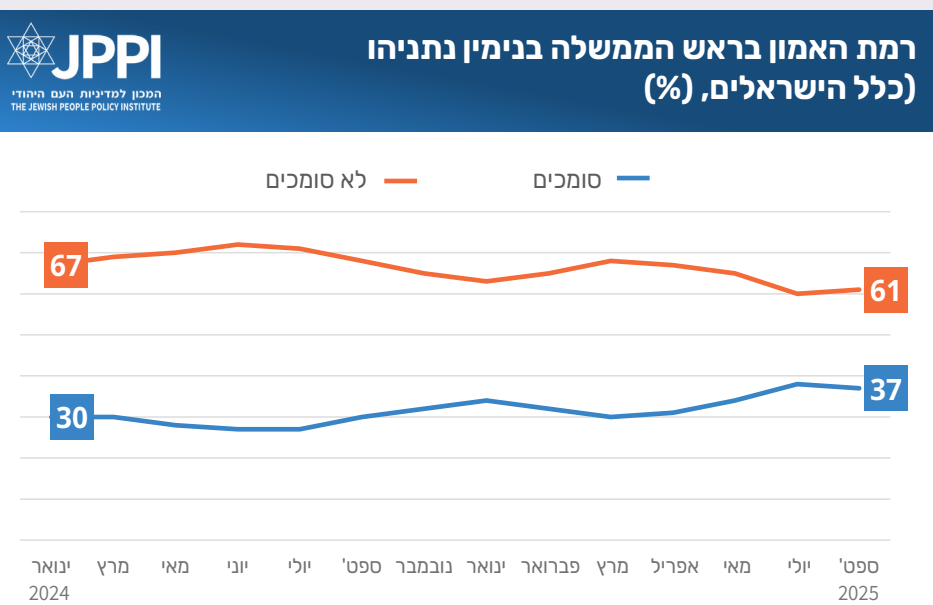
פרק שני: אמון בהנהגה ובצה"ל

שאלת האמון במנהיגות הפוליטית והצבאית ממשיכה לעמוד במרכז השיח הציבורי. אם יש תחום שבו הסקר החודשי מראה עקביות כמעט ללא שינוי כבר חודשים רבים, זוהי שאלת האמון בראש הממשלה בנימין נתניהו. גם בספטמבר האמון בנתניהו נותר נמוך. לאור העימותים, שחלקם היו פומביים, בין ההנהגה הפוליטית לבין הפיקוד הצבאי הבכיר, בעיקר הרמטכ"ל, ראוי לציין כי האמון בנתניהו נמוך בהשוואה לאמון בצה"ל.

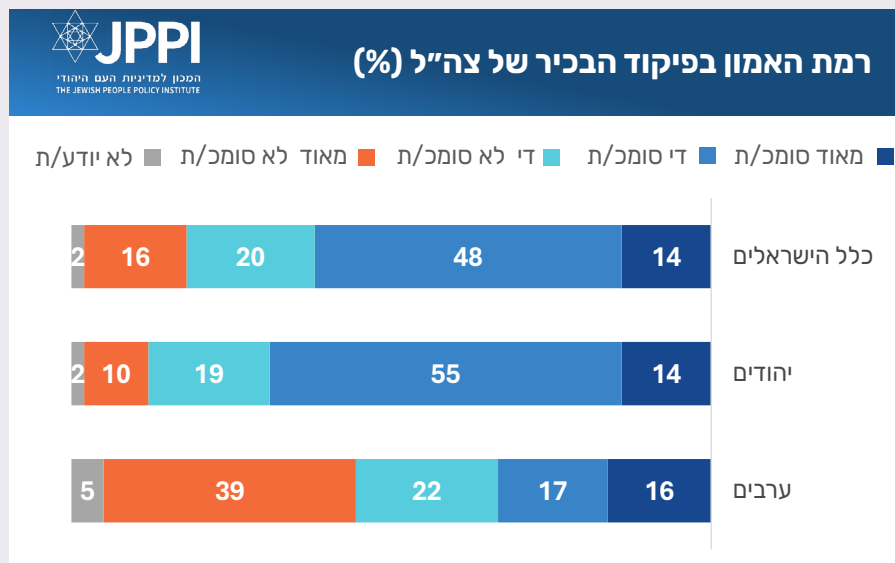

בסך הכל, החודש סומכים על נתניהו 37% מהמשיבים, שיעור זהה לממצא מחודש יולי, אם כי, החודש שיעור האומרים "די סומך" עלה, ושיעור האומרים "מאוד סומך" ירד. כמעט מחצית מהציבור הישראלי (46%) הצהירו בספטמבר כי הם "מאוד לא סומכים" על ראש הממשלה. רק כשליש (16% "מאוד" ועוד 21% "די סומכים")

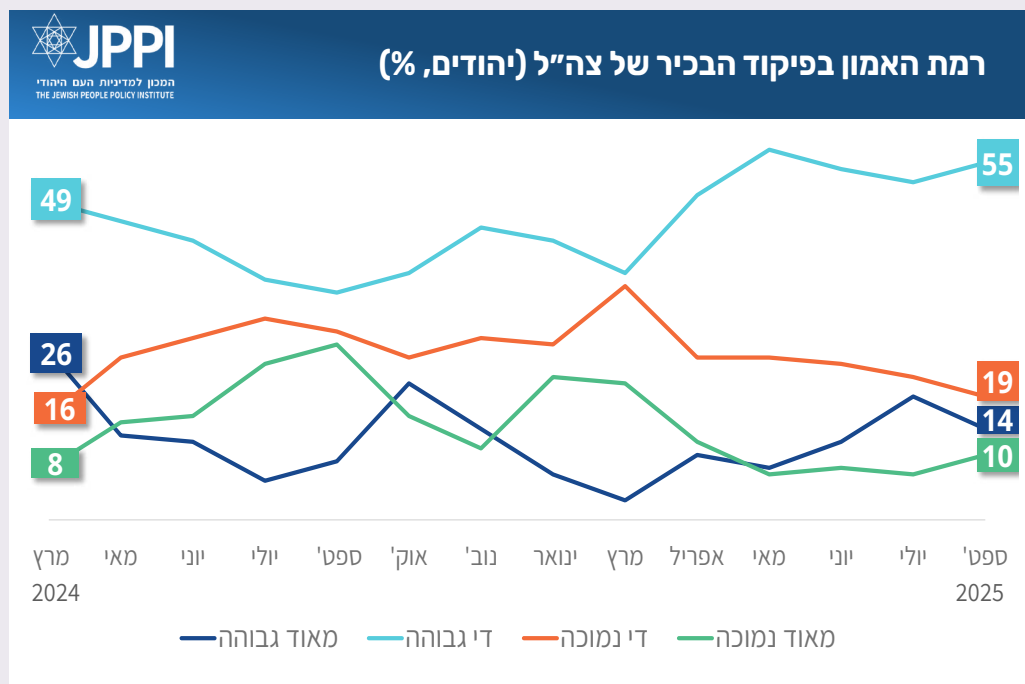
מביעים בו אמון. בקרב היהודים תמונת האמון מעט טובה יותר. 43% "מאוד לא סומכים", לעומת 19% ש"מאוד סומכים". בקרב הערבים, כמעט שישה מכל עשרה (59%) מצהירים על חוסר אמון מוחלט, ורק 6% מוכנים לומר שהם סומכים עליו מאוד. כל אלה באים מקרב הנוצרים והדרוזים.

כאשר משווים את הנתונים לחודשים קודמים, מתגלה יציבות יחסית, אם כי, לאחר המבצע באיראן עלו במעט נתוני האמון בנתניהו, ונותרו ברמתם זו לאורך הקיץ. בהקשר מתודולוגי יש להזכיר כי לפני כמה חודשים שונה נוסח שאלת האמון לאחר בדיקה, ועברנו לשאול בנוסח הבדוק האם ישראלים "סומכים" או "לא סומכים" על מנהיגים וארגונים (בנוסח הקודם שאלנו על "רמת האמון").

הפיקוד הבכיר של צה"ל נהנה מרמות אמון גבוהות בהרבה מאלה של ההנהגה הפוליטית בכלל ושל ראש הממשלה בפרט: 62% מהציבור הכללי סומכים עליו (14% "מאוד" ו-48% "די"). בקרב היהודים – שיעור האמון גבוה עוד יותר, 69%. בקרב הערבים – 61% אינם סומכים על פיקוד צה"ל, ורק מיעוט (33%) סומכים עליו.

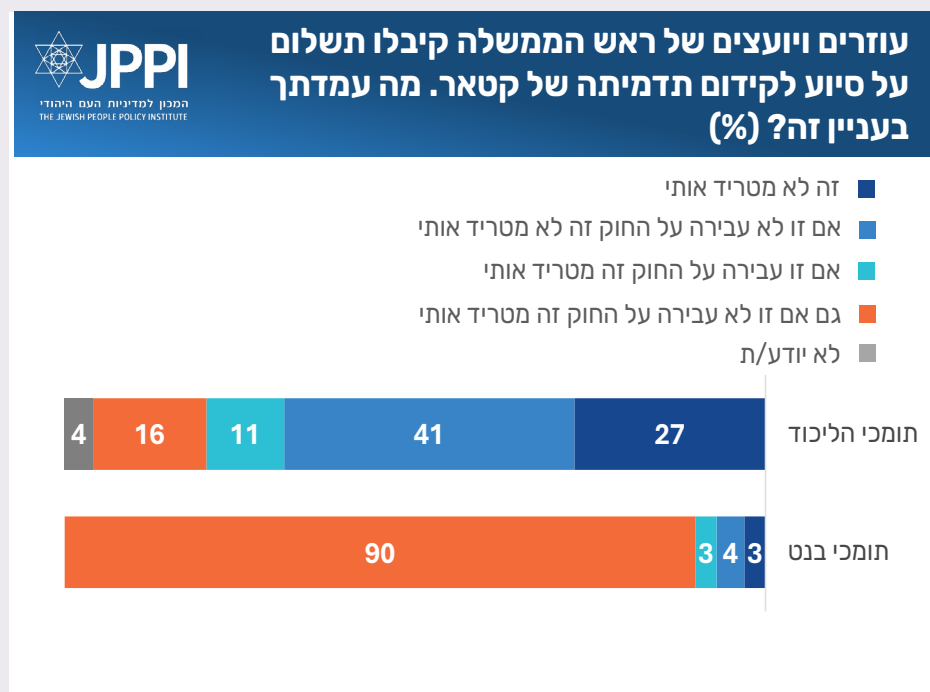

בהשוואה לחודשים קודמים: ביוני וביולי 65% מהציבור הכללי הצהירו שהם סומכים על צה"ל. בספטמבר הנתון ירד ל-62%. הירידה בולטת במיוחד בקרב יהודים, תומכי ימין וימין מרכז, ייתכן שעל רקע המחלוקת בין הדרג הפוליטי לדרג הצבאי בשאלת ההתנהלות בעזה, אך לא פחות מזה בשל המשך המשבר הנוגע לגיוס חרדים. תומכי המפלגות ש"ס ויהדות התורה הם שמביעים את האמון הנמוך ביותר בפיקוד הבכיר של צה"ל, לצד תומכי עוצמה יהודית.

פרשת "קטאר-גייט"

בסקר בחנו בשאלה אחת גם את מה שכונה בתקשורת "קטאר-גייט" – פרשה שבה נחשפו קשרים בין גורמים ישראליים הקרובים לראש הממשלה לבין מימון או השפעה קטארית. פרשה זאת נמצאת בחקירה, שהתגובות עליה מקבילות במידה מסויימת להתפלגות המחנות הפוליטיים. בסקר נמצא כי יש רוב בציבור (52%) של מי שסבורים כי מדובר בעניין מטריד גם אם יתברר לאחר החקירה שלא מדובר בעבירה על החוק.

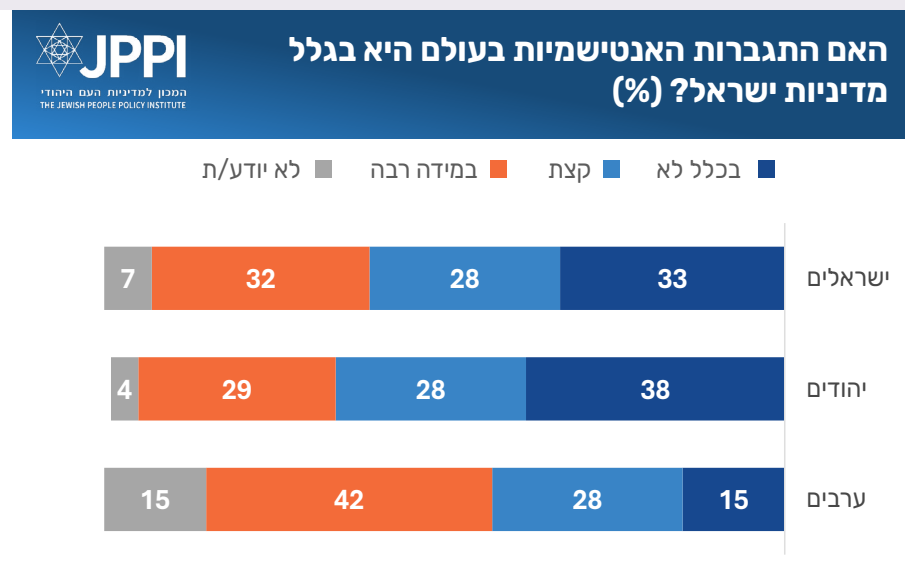
12% סבורים שפרשה מטרידה רק אם יוכח שמדובר בעבירה על החוק. כמעט שליש (29%) מהמשיבים אינם רואים בפרשה עניין מטריד. בקרב היהודים – 61% הגדירו את הפרשה מטרידה בכל מקרה; בקרב הערבים – 35%.

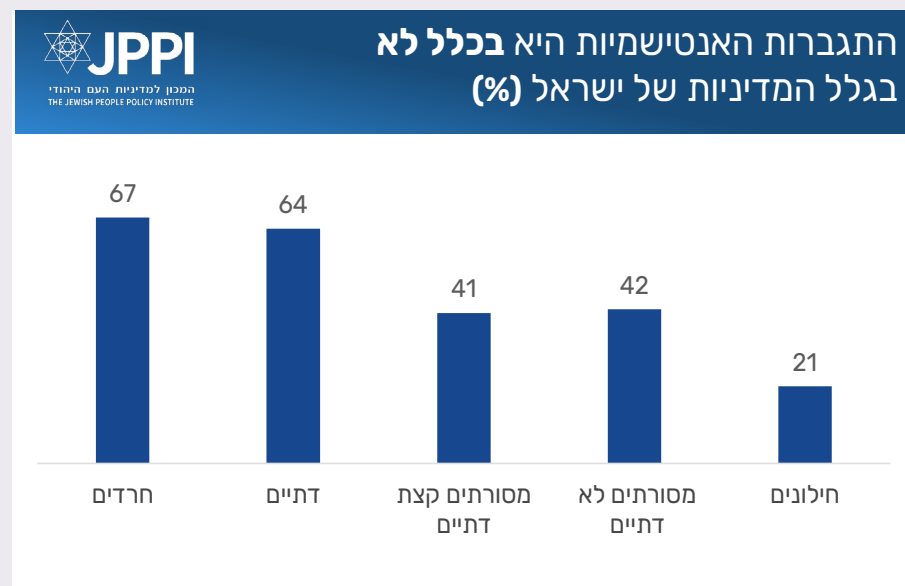
במבט על התייחסות על פומפוזיות, פוליטי, אפשר לזהות כי תומכי הליכוד יחסית אינם מוטרדים מהפרשה, ולעומת זאת תומכי כל מפלגות האופוזיציה, וגם חלק מתומכי הקואליציה (בעיקר מקרב מצביעי הציונות הדתית – 47% מוטרדים ממנה. בהשוואה כאן בין המפלגות שזוכות כיום לתמיכה הרבה ביותר, הליכוד והמפלגה של נפתלי בנט, אפשר לראות כיצד הזיקה הפוליטית משפיעה על היחס לפרשה.

פרק שלישי: אנטישמיות ויחסי חוץ

המלחמה לא מתנהלת רק בשדה הקרב או בזירה הפוליטית הפנימית – היא גם מציבה את ישראל תחת זרקור בינלאומי. לצד ביקורת פוליטית ותקשורתית, ניכרת בשנים האחרונות עליה גם בתופעות אנטישמיות ברחבי העולם. סקר ספטמבר 2025 בחן את עמדות הציבור בישראל ביחס למצב זה, וגם ביחס לקשר בינו לבין מדיניות ישראל, לעמדות כלפי שינוי אפשרי במדיניות ישראל, ולצעדים בינלאומיים כמו חרמות אקדמיים או חסימת שרים.

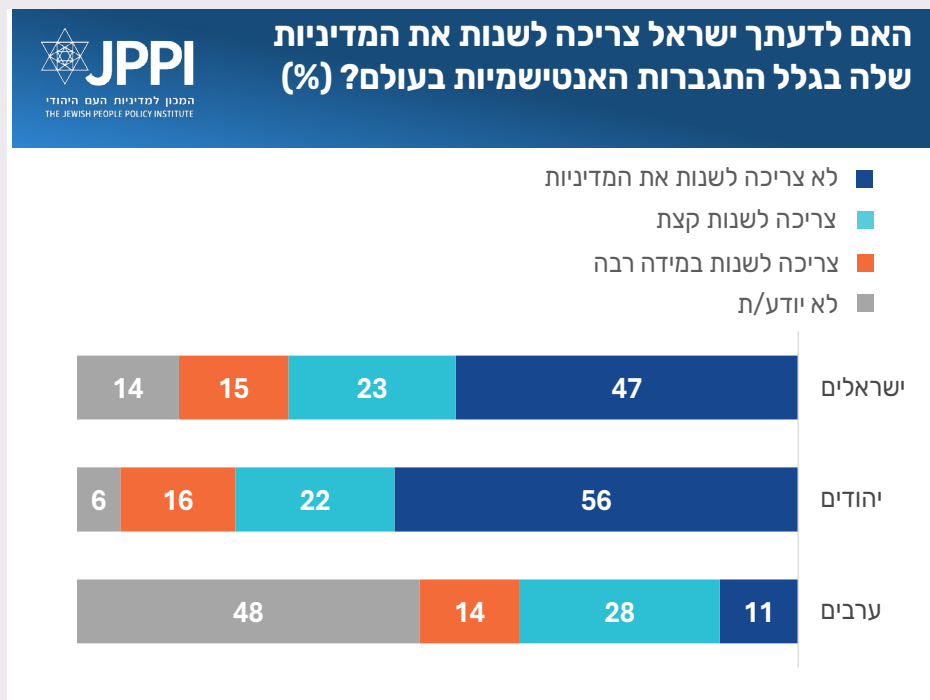

בשאלה ראשונה בחנו האם לדעת הישראלים האנטישמיות ברחבי העולם היא תוצר של המדיניות הישראלית. רוב הישראלים כי מתקיים קשר כזה – במידה רבה או במידה מסוימת. מקרב הערבים, רוב גדול סבורים כך, מקרב היהודים רוב קטן יותר. כשליש מהישראלים סבורים שהתגברות האנטישמיות היא "בכלל לא בגלל המדיניות של ישראל" (38% מהיהודים).

במענה לשאלה זו ניכרים הבדלים גדולים על פי מפתח אידיאולוגי, וגם על פי סולם הדתיות. באופן כללי, ככל שנעים על הסקלה ימינה ולכיוון הדתי יותר, כך עולה שיעור המשיבים שאין קשר בין מדיניות ישראל לבין התגברות האנטישמיות. למעשה, בציבור הדתי והחרדי, רוב המשיבים סבורים כי האנטישמיות אינה בגלל המדיניות של ישראל. לעומת זאת, בציבור החילוני 43% משיבים שהתגברות האנטישמיות

היא "במידה רבה" בגלל מדיניות ישראל, ועוד 32% משיבים שהיא "קצת" בגלל המדיניות של ישראל.

למרות שינוי רוב של מישורים שיש זיקה בין המדיניות הישראלית לבין התגברות של תופעות אנטישמיות, כמחצית מהישראלים (47%) סבורים שאין לשנות את מדיניות ישראל. בקרב היהודים – רוב מוחלט של 56% בקרב הערבים – רק 11% מחזיקים בעמדה זו, ו-48% ענו "לא יודע". כלומר, ישנם לא מעט ישראלים הסבורים שהאנטישמיות היא תוצר של המדיניות, אך שזו אינה סיבה לשנות מדיניות. למעשה, גם

בקבוצות של ישראלים שהאמון שלהם במדיניות ישראל או בממשלת ישראל יחסית נמוך, אין רוב של משיבים הסבורים שישראל צריכה לשנות את מדיניותה "בגלל התגברות האנטישמיות" (חלקם מן הסתם סבורים שטוב שתשנה את מדיניותה מסיבות אחרות). תומכים של מפלגות האופוזיציה נוטים לעמדה שיש צורך לשנות "קצת" את המדיניות. תומכים של מפלגות הקואליציה נוטים לעמדה שאין צורך לשנות כלל את המדיניות. לדוגמה, מקרב תומכי הליכוד 93% משיבים שאין לשנות מדיניות, מקרב תומכי ישראל ביתנו 37% אומרים שאין לשנות מדיניות, ו-41% אומרים שיש לשנות אותה "קצת" בגלל תופעות של אנטישמיות.

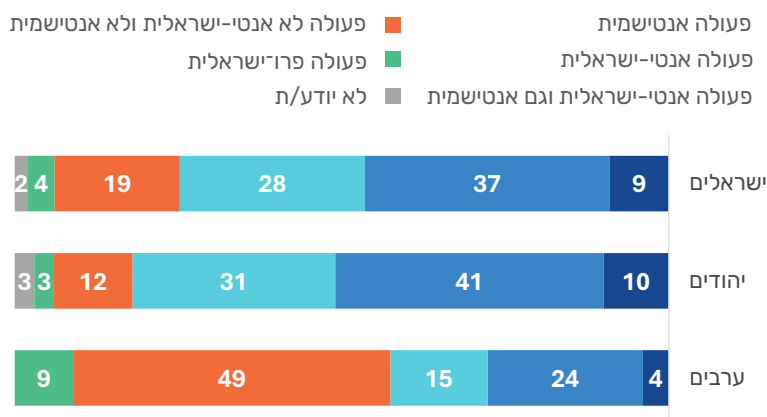
מדינות זרות וישראל

לקראת כינוס העצרת הכללית של האו"ם, שבה צפויה להיות מקודמת יוזמה להכרה במדינה פלשתינית על ידי כמה מדינות מרכזיות בעולם (צרפת, אוסטרליה, בריטניה ואחרות), בחנו האם ישראלים מקבלים את הטענה המושמעת על ידי חלק מבכירי ממשלת ישראל שצעד כזה הוא אנטי-ישראלי או אנטישמי. ככלל, רוב גדול של הישראלים מקבלים טענה זו באחת מגירסאותיה. כרבע מהם מגדירים אותה "אנטי ישראלית ואנטישמית", יותר משליש כ"אנטי ישראלית", כעשירית כ"אנטישמית". פחות מרבע מהישראלים סבורים כי הכרה במדינה פלשתינית בזמן זה אינה אנטי ישראלית או אנטישמית, ורק שיעור קטן (4% מכלל הישראלים, כעשירית מקרב הערבים) סבורים כי מדובר בפעולה "פרו ישראלית".

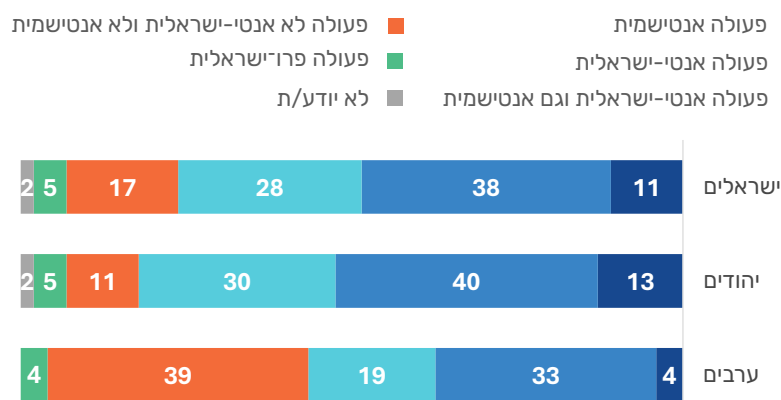
בקבוצות המרכז (שמאל מרכז, מרכז, ימין מרכז) הנטייה היא להגדיר את ההכרה במדינה פלשתינית בעיקר כפעולה אנטי ישראלית. בקבוצת הימין, שהיא הגדולה מכלל הקבוצות, הנטייה היא להגדיר אותה כאנטי ישראלית ואנטישמית. הקבוצה היחידה שבה יש רוב הסבור שאין מדובר בפעולה אנטי ישראלית או אנטישמית היא קבוצת השמאל, הקטנה יחסית (כ-7% מכלל היהודים).

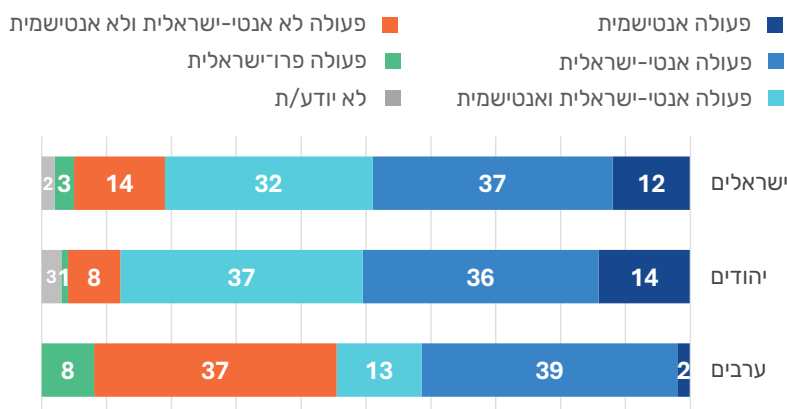
הכרה במדינה פלשתינית היא לדעתך (%)

איסור על כניסת ח"כים או שרים מסוימים מישראל הוא לדעתך (%)

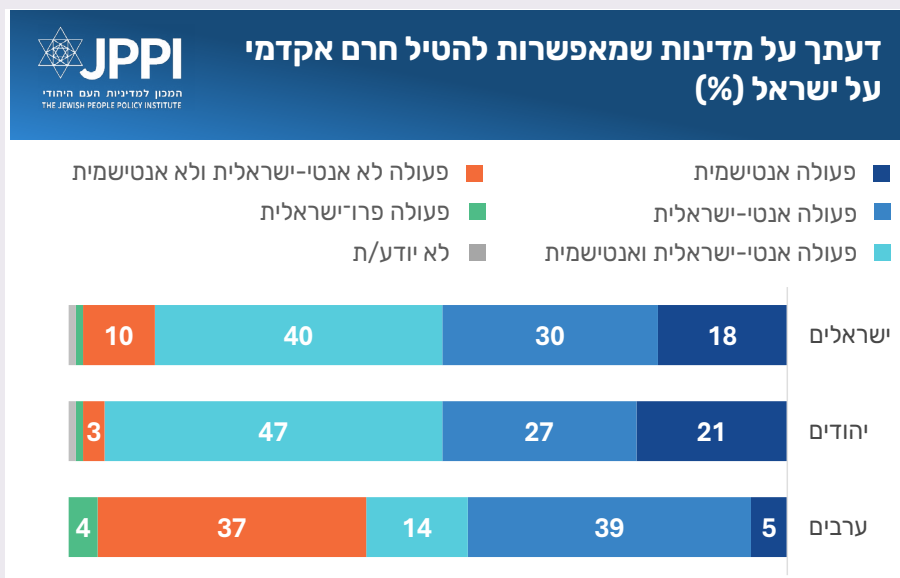
קריאה לצעדי ענישה נגד ישראל, היא לדעתך (%)

בעקבות הטלת איסור משתמע או מפורש על ביקורים של שרים וחברי כנסת מסויימים בכמה מדינות (לאחרונה, ביטול נסיעה של ח"כ שמחה רוטמן לאוסטרליה), שאלנו באופן דומה על המשמעות של איסור כזה בעיני הישראלים. כפי שאפשר לראות, התגובות לשאלה זו דומות לתגובות על הכרה במדינה פלשתינית. ההבדל הוא בעיקר בקרב ערבים, שנוטים לראות בפעולה זו "אנטי ישראלית" יותר מכפי שהם רואים הכרה במדינה פלשתינית כפעולה אנטי ישראלית.

שיעור הישראלים הסבורים שמדינות "הקוראות לצעדי ענישה נגד ישראל בגלל המצב ההומניטרי בעזה" פועלות בצורה אנטי ישראלית או אנטישמית גבוהה הוא. למעשה, שאלה זו מעלה במעט את שיעורם של מי שבחרים גם במינוח "אנטישמי" לתיאור הפעולה הבינלאומית שמדובר בה.

שאלה אחרונה בהקשר זה נגעה למדינות שמאפשרות חרם אקדמי על מוסדות ישראלים. בשאלה זו עלה שוב שיעור הישראלים שנוטים להגדיר פעולה כזאת גם כאנטישמית (ולא רק כאנטי ישראלית). כמעט מחצית מהיהודים מגדירים את הפעולה הזאת כאנטישמית ואנטי ישראלית, שיעור המגדירים אותה כאנטישמית בלבד (כלומר, בעיניהם הדגש הוא

במקרה זה על מהלך אנטי יהודי ולא על מהלך אנטי ישראלי עולה בשאלה זו בחדות ל-21% מקרב המשיבים היהודים.

פרק רביעי: חינוך וחברה

עם פתיחת שנת הלימודים החדשה, סקר ספטמבר 2025 חזר לבחון כמה שאלות הנוגעות לעמדות הציבור כלפי החינוך בישראל – רמת שביעות הרצון, סוג בתי הספר, והעדפות בנוגע להוספה או להפחתה של שעות לימוד בתחומים שונים. התמונה שמתקבלת היא של מערכת ערכים שונה בין קבוצות.

בשאלה הראשונה על מערכת החינוך נבחנה שביעות הרצון הכללית ממנה. 13% בלבד הגדירו את מערכת החינוך כ"טובה". זה נתון כמעט זהה לזה שהתקבל לשאלה זהה בספטמבר לפני שנה. כ-40% סבורים שמערכת החינוך "בינונית", וכרבע סבורים שהיא "לא טובה". עם זאת, שיעור גבוה בחרו לא להשיב על השאלה (בעיקר משיבים ללא ילדים). מקרב המשיבים, כשליש סבורים שהמערכת לא טובה, ועוד מחצית שהיא בינונית.

כשאת/ה חושב/ת על בית הספר שילדיך לומדים או למדו בו, האם היית אומר/ת ש...? (%)					
מערכת החינוך של ישראל טובה	מערכת החינוך של ישראל בינונית	מערכת החינוך של ישראל לא טובה	לא רלוונטי לי	לא יודע/ת	
ישראלים 2024	14	39	24	21	3
ישראלים 2025	13	39	28	17	2
יהודים 2024	11	40	24	24	1
יהודים 2025	11	40	28	19	2
ערבים 2024	26	32	24	9	10
ערבים 2025	25	37	29	6	3

מכיוון שמערכת החינוך היהודית בישראל מחולקת למגזרים על פי סולם דתיות, יש טעם לבחון בנפרד את רמת שביעות הרצון של הורים ממגזרים שונים מהמערכות השונות שיש להם היכרות איתן. ככלל, חלק משמעותי מהחרדים השיבו על השאלה "לא רלבנטי לי", או בשל גילם הצעיר, או בשל העובדה שאינם שולחים את ילדיהם למערכת החינוך הישראלית (אלא לחינוך חרדי פרטי). הדתיים מרוצים ממערכת החינוך (הממלכתית דתית) יותר מהחילונים והמסורתיים (שרוב מכריע מהם הולכים למערכת הממלכתית - למעט חלק מה"מסורתיים קצת דתיים"). כחמישית מהדתיים סבורים שמערכת החינוך טובה, שיעור כפול לעומת קבוצות אחרות. לעומת זאת, בקרב חילונים 34% סבורים שמערכת החינוך לא טובה. שיעור גבוה משמעותית לעומת דתיים, וגבוה גם לעומת מסורתיים. מבין המשיבים הערבים, בולט חלקם של המשיבים הנוצרים הסבורים שמערכת החינוך "לא טובה" (38%). מקרב המוסלמים, שהם הרוב הגדול של ערביי ישראל, 62% סבורים שמערכת החינוך "בינונית".

 כשאת/ה חושב/ת על בית הספר שילדיך לומדים או למדו בו, האם היית אומר/ת ש...? (%)					
מערכת החינוך של ישראל טובה	מערכת החינוך של ישראל בינונית	מערכת החינוך של ישראל לא טובה	לא רלוונטי לי	לא יודע/ת	
9	36	34	19	2	חילונים
10	50	27	13	1	מסורתיים לא דתיים
9	43	28	17	4	מסורתיים קצת דתיים
19	45	19	16	2	דתיים
10	30	17	40	3	חרדים

מה צריך ללמוד

בשתי שאלות מקבילות, בחנו השנה אילו מקצועות ישראלים היו מתגברים, ועל איזה היו מוותרים, לו היתה ניתנת להם הבחירה (או מוטלת עליהם החובה) להוסיף או להוריד שעות לימוד מהמערכת. נוסח השאלה היה: אם יכולת להוסיף / להוריד 3 שעות הוראה בשבוע לכל בתי הספר בישראל, מהאפשרויות הבאות, איזה מקצוע היית מתגבר/ת / מאיזה מקצוע היית מוריד כחובה לכולם? ליהודים ניתנה אפשרות להוסיף או להוריד לימודי יהדות, לערבים ניתנה אפשרות מקבילה להוסיף או להוריד לימודי דת. בטבלה המוצגת כאן אפשר לראות לכלל הישראלים, וכן ליהודים לחוד ולערבים לחוד, איזה מקצועות מקבלים תוספת של 3 שעות מאיזה שיעור מהמשיבים, ואיזה מקצועות מקוצצים בשלוש שעות על ידי איזה שיעור מהמשיבים (מהאפשרויות שהצענו).

הנה כמה ממצאים שיש לשים לב אליהם:

יהדות הוא גם המקצוע שיהודים הכי מוסיפים, וגם זה שהם הכי מקצצים (במקביל למקצוע נוסף). כמובן, לא מדובר על אותם משיבים שמוסיפים ומקצצים ביהדות. בבחינה על פי סולם הדתיות נוכל לראות את הפער הנוגע למקצוע זה. הפער ביחס ללימודי יהדות הוא השתקפות של הקיטוב התרבותי הניכר בחברה הישראלית.

גם יהודים וגם ערבים מוכנים להוסיף שעות למערכת אך מתקשים לומר מה היו מקצצים – על שאלת הקיצוץ הרבה יותר מהם השיבו ב"אף אחד מאלה / לא יודע/ת".

שיעור גבוה של יהודים בוחרים לקצץ במקצוע "ספרות" המייצג בשאלון את המקצועות ה"הומניים".

 JPPI המכון למדיניות העם היהודי THE JEWISH PEOPLE POLICY INSTITUTE איזה שעות תוסיפו למערכת / תורידו מהמערכת? (%)									
אנגלית	מתמטיקה	יהדות	אזרחות	מדעים	ספרות	חינוך גופני	לימודי דת	אף אחד מאלה / לא יודע/ת	
15	15	21	16	12	4	4	4	10	ישראלים - מה מוסיפים
10	12	26	16	11	7	3	0	15	ישראלים - מה מורידים
13	15	27	18	13	2	3		10	יהודים מה מוסיפים
1	2	24	6	3	25	6		34	יהודים - מה מורידים
25	18		4	5	10	10	18	9	ערבים - מה מוסיפים
7	14		18	4	8	12	14	24	ערבים - מה מורידים

השוואה של קבוצת החילונים, שכמעט כולה בחינוך הממלכתי, לקבוצת הדתיים (הקטנה יותר) שכמעט כולה בחינוך הממלכתי דתי, מלמדת על ההבדל בבחירת המקצועות שיש להוריד ולהוסיף למערכת. שימו לב, שהשאלה לא בחנה איזה שעות המשיבים רוצים שיוסיפו "לילדים שלהם" אלא איזה שעות בעיניהם צריך להוסיף או להוריד "לכל בתי הספר בישראל". כלומר, כאשר המשיבים אומרים שצריך להוסיף אנגלית, או להוריד אזרחות, זה משום שהם סבורים שכלל המערכת זקוקה לתוספת הזאת, או יכולה לעשות את הויתור הזה.

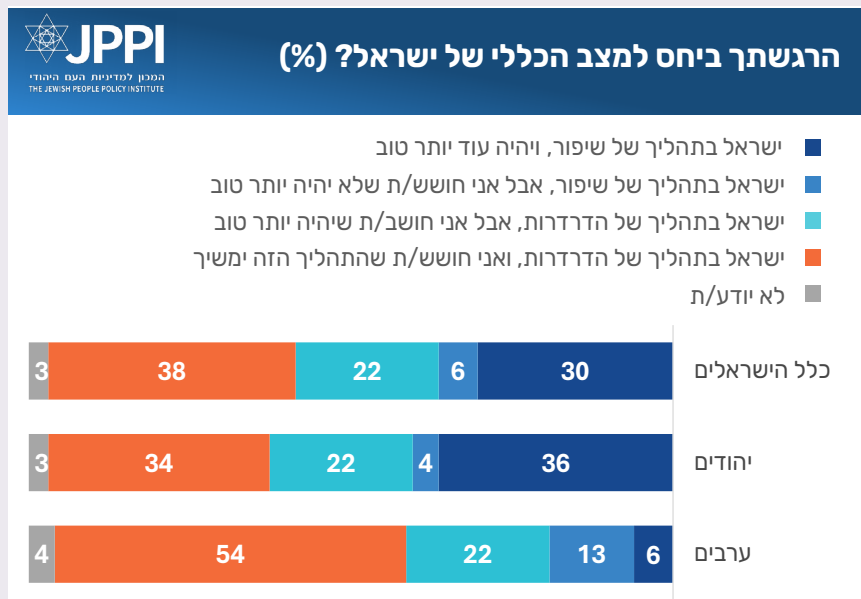
המקצוע שמקבל את התוספת בשיעור הגבוה ביותר – ובפער משמעותי לעומת מקצועות אחרים – שונה בקרב דתיים וחילונים. מקרב החילונים, כשליש היו מוסיפים לכלל בתי הספר שעות אזרחות. מקרב הדתיים כמחצית היו מוסיפים לכלל בתי הספר שעות יהדות. נדמה שעמדה זו, בשני המקרים, משקפת הערכה אידיאולוגית של צרכי החברה הישראלית, לא פחות מאשר הערכה של מצב המקצועות הללו בבתי הספר.

כאשר המשיבים נדרשים לקצץ שעות, שוב ניכר פער משמעותי מאוד בבחירת המשיבים על פי סולם הדתיות – ומערכת החינוך שהם מכירים ושייכים אליה. יותר ממחצית מקרב בעלי הדעה החילונים (אלה שהשיבו על השאלה) היו מקצצים בלימודי יהדות. יותר ממחצית מבעלי הדעה הדתיים היו מקצצים בלימודי ספרות (יש לשים לב שמקרב הדתיים קרוב למחצית הנשאלים לא הצליחו, או לא רצו, להשיב על שאלת הקיצוץ).

ראוי לציין, כי הטבלה המוצגת כאן מבטאת כמובן את הפערים הגדולים בין הקבוצות היותר "מובהקות". קבוצות המסורתיות, שהם כשליש מהאוכלוסיה היהודית, מבטאות עמדות פחות מובהקות בחלוקת השעות. לדוגמה, 27% מהמסורתיים הלא דתיים היו מוסיפים שעות יהדות. זה יותר מכפול משיעור החילונים שהיו עושים זאת, וכמחצית משיעור הדתיים שהיו עושים זאת. זה עדיין (בשתי קבוצות המסורתיות: מסורתיים לא דתיים ומסורתיים קצת דתיים) המקצוע שמקבל תוספת בשיעור הגבוה ביותר לעומת מקצועות אחרים. בשאלת קיצוץ השעות, המסורתיים, בדומה לדתיים, מתקשים להשיב (כמחציתם לא משיבים). מקרב המשיבים בולטת הנטייה לקצץ במקצוע ספרות.

 JPPI המכון למדיניות העם היהודי THE JEWISH PEOPLE POLICY INSTITUTE		איזה שעות תוסיפו למערכת / תורידו מהמערכת? (%)						
אנגלית	מתמטיקה	יהדות	אזרחות	מדעים	ספרות	חינוך גופני	אף אחד מאלה / לא יודע/ת	
13	17	10	31	18	2	4	5	חילונים מוסיפים
15	7	49	4	4	2	0	19	דתיים מוסיפים
1	2	43	3	1	18	5	27	חילונים מורידים
1	2	1	10	2	31	10	42	דתיים מורידים

פרק חמישי: תקוות לשנה החדשה

ערב ראש השנה, אנחנו בוחנים כיצד הציבור מעריך את השנה שחלפה, וכיצד הוא צופה אל השנה הבאה. השורה התחתונה אינה מפתיעה. הציבור נכנס לשנה החדשה בתחושת פסימיות, הן ביחס לישראל והן ביחס לעולם.

פחות משליש מהישראלים, וכשליש מהיהודים, סבורים שישראל כבר נמצאת "בתהליך של שיפור, ויהיה עוד יותר טוב". עוד 22% סבורים ש"ישראל בתהליך של הדרדרות, אבל אני חושב/ת שיהיה יותר טוב". כלומר,

כמחצית מהישראלים מניחים שהעתיד יהיה טוב יותר, אך רק קצת יותר ממחציתם סבורים שתהליך השיפור כבר החל. יותר ממחצית מהערבים, שליש מהיהודים, ובסך הכל כמעט ארבעה מכל עשרה ישראלים מזוהים תהליך הדרדרות, ללא אופטימיות ביחס לאפשרות ליציאה ממנו.

למידת האמון בשיפור לקראת השנה החדשה יש זיקה חזקה לעמדות אידיאולוגיות, להשתייכות קבוצתית וזהותית. כפי שראינו, הערבים פסימיים יותר מהיהודים. בקרב היהודים אפשר לזהות שקבוצת המזדהים כ"ימין" חריגה לטובה ברמת האופטימיות, שבקבוצת הימין-מרכז ישנו שיעור דומה של אופטימיים ופסימיים (בתוספת מי שמזהים הדרדרות אבל מקווים לשיפור), ושבקבוצות המרכז והשמאל ישנו רוב שנוטה לפסימיות.

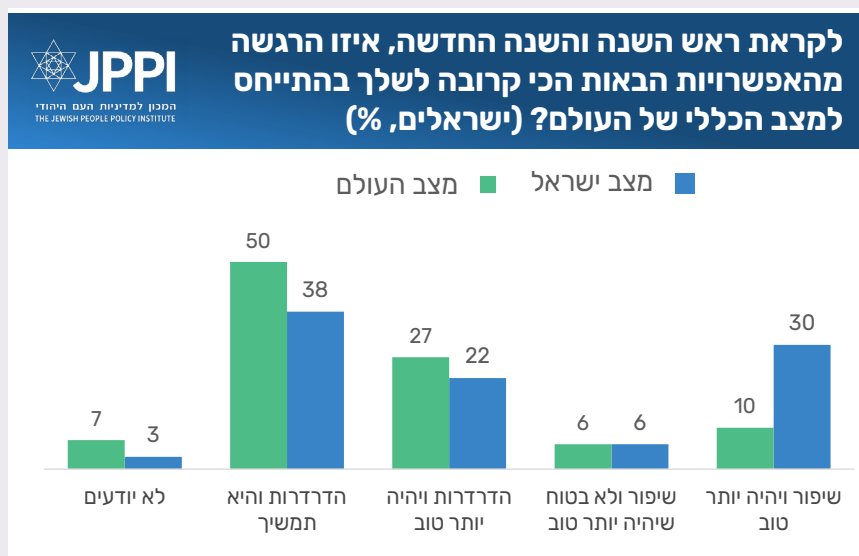
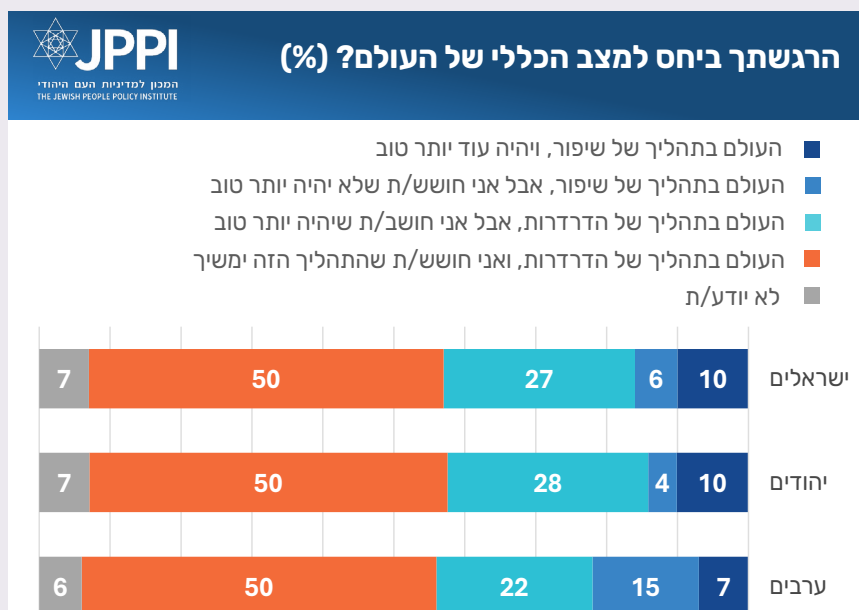
לקראת ראש השנה והשנה החדשה, איזו הרגשה מהאפשרויות הבאות הכי קרובה לשלך בהתייחס למצב הכללי של ישראל? (%)

ישראל בתהליך של שיפור, ויהיה עוד יותר טוב	ישראל בתהליך של שיפור, אבל אני חושש/ת שלא יהיה יותר טוב	ישראל בתהליך של הדרדרות, אבל אני חושב/ת שיהיה יותר טוב	ישראל בתהליך של הדרדרות, ואני חושש/ת שהתהליך הזה ימשיך	לא יודע/ת	
2	0	22	77	0	שמאל
3	4	32	60	1	שמאל-מרכז
17	1	30	50	3	מרכז
32	8	26	31	2	ימין-מרכז
68	7	12	7	5	ימין

מצב העולם

תחושה חזקה יותר של פסימיות ניכרת כאשר ישראלים נשאלים על מצב כלל העולם. כמחציתם סבורים שהעולם בתהליך של הדרדרות, ואני חושש/ת שהתהליך הזה ימשיך. עוד כרבע סבורים שהעולם מזדקק, אבל בעתיד ישתפר. הערכת הישראלים ביחס למצב העולם דומה למדי בקרב יהודים וערבים.

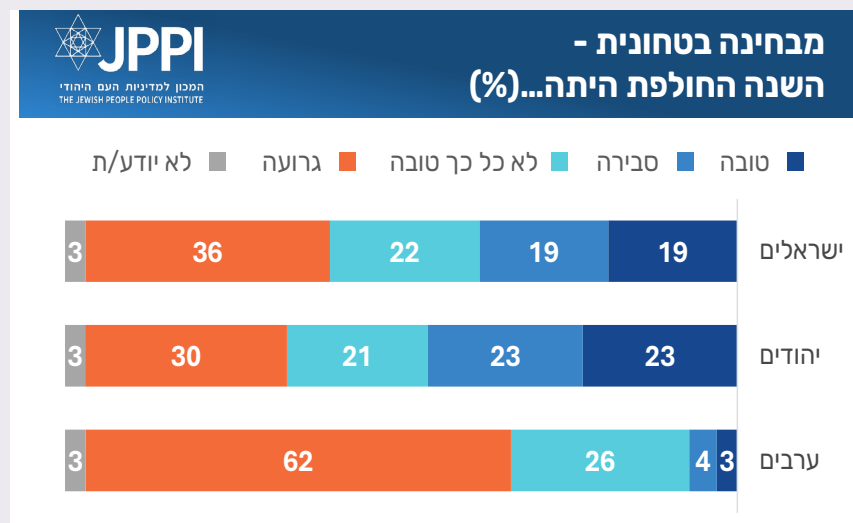
השוואה של עמדות הישראלים ביחס למצב ישראל והעולם מאפשר להתרשם שלישראלים אמון רב יותר ביכולת של ישראל לייצר לעצמה עתיד טוב יותר לעומת שאר העולם.

השנה שעברה

את מצבה של ישראל בשנה שעברה ביקשנו לסכם במבט על שלושה תחומים, שעל כל אחד מהם נשאלה שאלה זהה. האם השנה החולפת היתה טובה, סבירה, לא כל כך טובה, או גרועה. התחומים שעליהם התבקשו המשיבים לחוות דעת היו התחום הבטחוני, הכלכלי והחברתי. כפי שניתן לראות, ולמרות התמשכות המלחמה, התחום שזוכה במובהק לציון הגרוע ביותר הוא התחום החברתי. שמונה

מכל עשרה ישראלים סבורים שהשנה החולפת היתה גרועה או לא כל כך טובה מבחינה חברתית. בסך הכל, ישראלים מסכמים את השנה כלא טובה גם מבחינה בטחונית וכלכלית – כשישה מכל עשרה ישראלים מגדירים את השנה שחלפה כגרועה או לא כל כך טובה.

בשאלה הבטחונית ניתן לזהות פער גדול מאוד בתשובות של יהודים וערבים. מקרב הערבים רוב גדול סבורים שהשנה היתה גרועה או לא טובה מבחינה בטחונית. מקרב היהודים כמחצית סבורים שהיתה שנה טובה או סבירה, וכמחצית שהיתה גרועה או לא כל כך טובה.

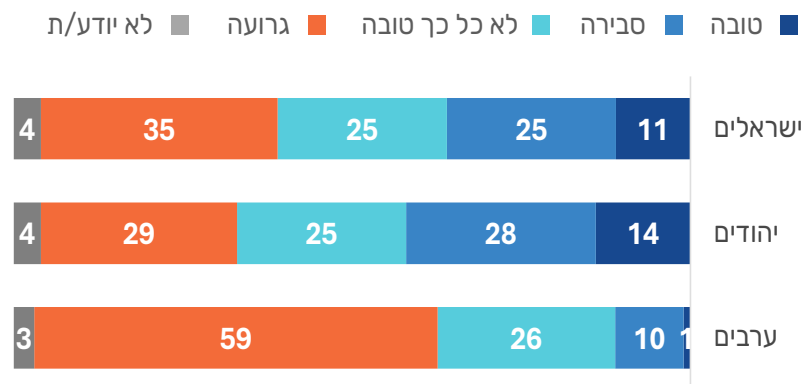
מבחינה בטחונית - השנה החולפת היתה... (%)

טובה מבחינה בטחונית	סבירה מבחינה בטחונית	טובה מבחינה בטחונית לא כל כך	גרועה מבחינה בטחונית	לא יודע/ת
3	7	20	68	2
8	8	29	53	3
10	24	22	42	3
23	27	26	21	3
39	30	20	10	1
שמאל				
שמאל-מרכז				
מרכז				
ימין-מרכז				
ימין				

דירוג השנה הבטחונית בקרב היהודים מתנהל על פי מפתח אידיאולוגי. מקרב תומכי הימין, יש רוב של מי שאומרים שהשנה היתה טובה או סבירה. תומכי ימין מרכז חלוקים בערך חצי-חצי בשאלה זו, ובקבוצות מהמרכז ושמאלה יש רוב בקרב מי שסבורים

שהשנה היתה גרועה או לא טובה מבחינה בטחונית.

מבחינה כלכלית - השנה החולפת היתה... (%)

פער מסוים על פי עמדות אידיאולוגיות מתקיים גם ביחס לשאלה הכלכלית. רוב מקרב הציבור, כולל הציבור היהודי, סבורים שהשנה לא היתה טובה מבחינה כלכלית. עם זאת, רוב זה אינו כולל את המזדהים עם הימין, ש-27% מהם אומרים שהיתה שנה טובה מבחינה כלכלית, ועוד 40% אומרים שהיתה סבירה. בימין מרכז כבר ישנו רוב שנוטה לכיוון שנה לא טובה כלכלית (51%), ובשאר

הקבוצות מהמרכז ושמאלה רוב זה גדול יותר. כפי שאפשר לראות, הערכת הערבים את השנה החולפת במישור הכלכלי נמוכה מאוד לעומת זו של היהודים.

השאלה החברתית היא זו שביחס אליה יש אחדות דעים יחסית. כמעט אין הבדל בתשובות בין יהודים לבין ערבים, ואמנם ניכרים פערים בין קבוצות יהודיות על פי עמדה אידיאולוגית, אולם בכל הקבוצות ישנו רוב של מי שסבורים שהשנה החולפת היתה לא טובה או גרועה מבחינה חברתית.

 JPPI המכון למדיניות העם היהודי THE JEWISH PEOPLE POLICY INSTITUTE מבחינה חברתית - השנה החולפת היתה... (%)					
טובה מבחינה חברתית	סבירה מבחינה חברתית	לא כל כך טובה מבחינה חברתית	גרועה מבחינה חברתית	לא יודע/ת	
0	0	13	85	2	שמאל
3	13	9	74	1	שמאל-מרכז
2	11	25	62	1	מרכז
2	12	34	51	1	ימין-מרכז
7	26	40	26	1	ימין

נתוני סקר ספטמבר של המכון למדיניות העם היהודי נאספו מ-31 באוגוסט עד 6 בספטמבר. על הסקר השיבו 788 משיבים ישראלים, יהודים וערבים. איסוף הנתונים נערך באמצעות הפאנל של אתר המדד (580 מרואיינים במגזר היהודי, בסקר אינטרנטי) וחברת אפקאר (202 מרואיינים במגזר הערבי, כמחציתם אינטרנטי ומחציתם טלפוני). הנתונים נותחו ושוקללו על פי הצבעה ודתיות כדי לייצג את עמדת אוכלוסיית הבוגרים בישראל. שמואל רוזנר ונוח סלפקוב עורכים את מדד JPPI לחברה הישראלית. יועץ סטטיסטי: פרופ' דויד שטיינברג.